

עפ"ג 17341/09/20 - אמיר אבו עליון נגד מדינת ישראל

בית המשפט המחוזי בבאר שבע

11 בנובמבר 2020
עפ"ג 17341-09-20 אבו עליון נ'
מדינת ישראל

לפני כבוד סגן הנשיאה, השופט אליהו ביתן
כבוד השופטת גילת שלו
כבוד השופטת יעל ייטב
המערער:
נגד
המשיבה:
אמיר אבו עליון
מדינת ישראל

נוכחים:

המערער ובאת-כוחו, עו"ד אסתר בר ציון

ב"כ המשיבה, עו"ד מורן גז

פסק דין

המערער הורשע על פי הודאתו בעבירה של גידול סם מסוכן לפי סעיף 6 בפקודת הסמים המסוכנים [נוסח חדש], תשל"ג-1973.

כתב האישום המתוקן שבעובדותיו הנאשם הודה מתאר, שבמהלך שנת 2017, הנאשם גידל במשך כחודש וחצי 157 שתילי קנבוס בתוך מתחם בחצר ביתו, שמשקל הסם נטו שלהם בעת תפיסתם היה 7 קילוגרם.

שירות המבחן הגיש מספר תסקירים על המערער בהם צוינו בין היתר הדברים הבאים - המערער בן 34, נשוי ואב ל-4 ילדים בגילאי 5-10.5 שנים. מתגורר עם משפחתו בפזורה הבדואית. טרם מעצרו לא עבד באופן רציף ומסודר, ונעזר בקצבאות המוסד לביטוח לאומי הניתנות לאשתו ולבתו הבכורה על רקע מצבן הבריאותי. המערער סיפר שהמניע לביצוע העבירה הוא הרצון להרוויח כסף. הכיר בבעייתיות ובנזק הפוטנציאלי הכרוך בעבירה, אך נטה למזער ולטשטש. שירות המבחן התרשם שהמערער מעוניין להתרחק מאורח החיים המוכר לו ולשקם את חייו באזור הצפון והמליץ על דחיית הדיון. במהלך תקופת הדחייה המערער שולב בקבוצה טיפולית בצפון הארץ, הגיע למפגשים ועמד בזמנים. עם זאת התקשה לשתף בתכנים מעולמו ולקחת חלק פעיל בקבוצה. לאחר תקופת דחייה נוספת שירות המבחן חזר על התרשמותו כי המערער מבטא רצון אמיתי לקחת חלק בהליך טיפולי והמליץ להטיל עליו של"צ וצו מבחן לשנה. בתסקיר נוסף צוין כי מצב רוחו של המערער ירוד בשל הבנתו כי הוא עלול להישלח למאסר והוא אף חזר להתגורר בסביבתו המקורית בדרום הארץ, כדי שתהיה למשפחתו סביבה תומכת אם וכאשר יישלח למאסר. בתסקיר האחרון דווח כי הקשר עם המערער נותק. הוא סירב להשתלב בקבוצה טיפולית בדרום ולא הגיע למפגשים הטיפוליים בצפון. ושירות המבחן נמנע מהמלצה טיפולית.

בית המשפט ציין בפתח הדברים כי המשפט התארך בשל דחיות רבות, חלקן לבקשת שירות המבחן וחלקן לבקשת ההגנה ובשל אי התייצבות המערער או באי כוחו, וציין שהמערער נמנע להתייצב לקריאת גזר דינו והיה צורך להפעיל צו

עמוד 1

הבאה נגדו. לגופו של ענין, בית המשפט עמד על חומרת עבירות הסמים ועל מדיניות הענישה הנוהגת; הפנה לפסיקה; סקר את נסיבות ביצוע העבירה; וקבע כי מתחם העונש ההולם נע בין 12 ל- 30 חודשי מאסר בפועל. אשר לעונש הראוי למערער, בית המשפט ציין את עברו הנקי של המערער ואת הודאתו, שחסכה זמן שיפוט, ציין את נסיבות חייו של המערער לרבות מצבן הבריאותי של אשתו ובתו, ואת השלכות המאסר עליו ועל משפחתו, ולקח בחשבון את המאמצים שהמערער השקיע בעת שהיה משולב בטיפול ואת ניסיונותיו לקיים אורח חיים נורמטיבי, והתייחס לחלוף הזמן מעת ביצוע העבירה. ומנגד, ציין את העובדה שבסופו של יום המערער דחה את האפיק הטיפולי שהוצע לו וחדל לשתף פעולה עם שירות המבחן. ובסופו של דבר החליט שעונש המאסר של המערער יהיה ברף התחתון של מתחם העונש ההולם וגזר על המערער 13 חודשי מאסר בפועל, מאסרים על תנאי, קנס בסך ₪ 4,500 ופסילה בפועל מלקבל או להחזיק רישיון נהיגה למשך 90 ימים.

מכאן הערעור.

ב"כ המערער טוענת שהעונש שהוטל על המערער חמור ויש להקל בו. טענותיה מתייחסות למתחם העונש ההולם שנקבע; לבחירת בית המשפט להתייחס לפסקי הדין המסוימים שהובאו בגזר דינו כקנה מידה לעונש של המערער; לחומרה שבית המשפט ייחס לנסיבות הקונקרטיות של המקרה; וכן, למשקל שבית המשפט ייחס לנתוניו ונסיבותיו של המערער; למאמצי שיקומו; ולפגיעה שתיגרם למערער ולמשפחתו משליחתו למאסר; לטענתה, העובדה שבית המשפט ביקש מיוזמתו, פעמיים, חוות דעת על האפשרות שהמערער ישא את המאסר שייגזר עליו בעבודות שירות נטעה בלב המערער ציפיה סבירה שזהו העונש הצפוי לו; היא הדגישה שזו הרשעתו הראשונה של המערער וציינה שהמערער שהה במעצר כחודשיים ולאחר מכן היה במעצר בפיקוח אלקטרוני במשך ארבעה חודשים; וביקשה להעמיד את תקופת המאסר של המערער על 9 חודשים ולקבוע שהמערער ישא את המאסר בעבודות שירות.

ב"כ המשיבה טענה שהעונש שהוטל על המערער סביר ואין להתערב בו. לטענתה, פסקי הדין עליהם הסתמך בית המשפט קמא יכולים לשמש נקודת התייחסות לעונש הראוי למערער, שעניינו דומה בהחלט למקרה של "אמסלם" שהוזכר בגזר דינו של בית המשפט קמא. עוד טענה, שבקביעת העונש יש לתת משקל לכמות הגדולה של שתילי הסם שהמערער גידל, ושאין בעובדה שבית המשפט ביקש פעמיים את חוות דעת הממונה על עבודות השירות ביחס לכשירות המערער לשאת מאסר בעבודות שירות, כדי להצדיק הקלה בעונשו של המערער.

עיינו בהודעת הערעור, בכתב האישום, בתסקירי שירות המבחן, בפרוטוקולי הדיונים בבית המשפט קמא ובגזר דינו של בית המשפט קמא, ושמענו את טיעוני הצדדים, ובאנו למסקנה כי יש להקל במידת מה בעונש המאסר של המערער.

שימוש בסם הוא רעה חולה. נזקיו לפרט ולחברה מובהקים. רוב מדינות העולם משקיעות משאבים למלחמה בו. השימוש בסמים, כולל באלה המוגדרים קלים, עלול לגרום לתלות, שבתורה עלולה לפגוע בתפקוד, להשפיע על התנהלות המשתמש במעגלי חייו השונים, ולהביא לכך שהוא יפול כנטל על משפחתו ועל החברה. באופן כללי, צריכת סמים קשורה גם בעבריינות ובחשיפת הציבור לעבירות רכוש ואללימות לצורך השגת כסף מהיר לרכישת הסמים, והיא פוגעת בחברה בכללה ומחלישה אותה. ממילא, מי שמגדל סמים לצורך הפצתם, תורם ליצירתן ולהתגברותן של הפגיעות האמורות. ייצור סם הוא מהחמורים שבעבירות הסמים, שכן הוא גורם להכנסת סם חדשה לשוק הסמים,

שקודם לכן לא היתה בו. זהו הצעד המרכזי והמשמעותי שבתהליך הפצת הסם, הוא הבסיס שבלעדיו לא יכולים להתקיים השלבים הבאים של שרשרת הסם.

"המאבק בנגע הסמים צריך להיות מכון גם נגד השימוש בסמים קלים ובפגיעתם של אלה ביחידים ובחוסנה של החברה כולה אין להמעיט". (ע"פ 2000/06 **מדינת ישראל נ' ויצמן ואח'** (פורסם בנבו, 20/7/06)).

מדיניות הענישה הנוהגת בעבירות הסמים החמורות, דוגמת גידול סמים וסחר בהם, הינה מאז ומתמיד של החמרה, ובשנים האחרונות הדבר קיבל דגש מובהק גם ביחס לסמים המכונים "קלים". והכלל הוא, שבעבירות אלה הבכורה ניתנת לאינטרס הציבורי ולעיקרון ההלימה בעוד האינטרס של הנאשם מקבל משקל משני.

העונש הקונקרטי בעבירות הסמים מושפע בעיקר מסוג הסם וכמותו ומנסיבות ביצוע העבירה. וכאן, המערער גידל 157 שתילי קנאביס במשקל נטו של 7 קילוגרם. המדובר בכמות גדולה של שתילים שבסוף תהליך הגידול ניתן להפיק ממנה סם בכמות גדולה הרבה יותר מזו שהיתה בשלב בו נתפסו השתילים.

כברוב העבירות גם בעבירות סמים ניתן למצוא פסקי דין שהעונש שהוטל בהם חמור מזה שמוטל בדרך כלל ופסקי דין שהעונש שהוטל בהם קל מזה שמוטל בדרך כלל. לא אלה ולא אלה משקפים את הנתיב העונשי המרכזי. ומעיון בפסיקה עולה כי מתחם העונש ההולם שנקבע בבית המשפט קמא אינו חורג מהמקובל. (ראה והשווה רע"פ 314/16 **גיא בן צבי נ' מדינת ישראל** (פורסם בנבו, 22.02.16); רע"פ 666/20 **רון עמרם נ' מדינת ישראל** (פורסם בנבו, 03.02.2020); רע"פ 8563/18 **אנטון שרפוב נ' מדינת ישראל** (פורסם בנבו 12.12.18)).

אכן, נסיבותיו של המערער מורכבות. הוא בעל משפחה. יש לו חמישה ילדים. הוא המפרנס היחידי במשפחתו והוא מתקשה למצוא עבודה בה יוכל להתמיד לאורך זמן. והמצב הכלכלי שלו דחוק. ואולם, אין בכל אלה כדי להצדיק גידול סמים לשם מכירתם, תוך גרימת פגיעה לפרטים ולחברה. עבירות של גידול סמים וסחר בהם מבוצעות לשם השגת רווח כספי. בחלק גדול מהמקרים הנאשמים המבצעים את העבירות זקוקים לכסף לצרכים כאלה ואחרים. התחשבות במניע כזה להקלה בעונש תפגע במרכיב מרכזי של הענישה בעבירות אלה והוא הצבת תג מחיר גבוה אל מול הפיתוי להשאת רווח כספי קל.

יש ממש בטרונותיו של המערער בדבר שליחתו לממונה על עבודות השירות, בעיקר בפעם השניה, בדיון שהתקיים ביום 14.1.20, לאחר שכל התמונה עמדה בפני בית המשפט. ואולם, בית המשפט הבהיר כי אין בכך כדי להעיד על העונש שייגזר על המערער, ואף נקבע בפסיקה כי אין בהחלטה להורות על קבלת חוות דעת של הממונה על עבודות שירות כדי להקים אינטרס ציפיה בר הגנה (ראו ע"פ 1438/14 **בראזי נ' מדינת ישראל** (26.3.14)). בענייננו, נוכח נסיבות החומרה, ובעיקר כמות הסמים הגדולה ופוטנציאל הפגיעה בציבור הטמון בה, אין מקום להטלת עונש מאסר בדרך של עבודות שירות, והעונש הראוי הוא מאסר לריצוי מאחורי סורג ובריח.

לצד דברים עקרוניים אלה, לעולם הענישה היא אינדיבידואלית ומושפעת מהנסיבות הקונקרטיות של כל מקרה. וכאן, גידול הסם לא היה כרוך בהקמת תשתית מיוחדת, המאפשרת גידול מחזורי של סמים. הסמים נתפסו בשלב מוקדם של

גידולם. מאז ביצוע העבירה חלפו למעלה מ-3 שנים. המערער הודה מיד במעשה. המשפט נמשך זמן רב מהראוי. המערער נעצר לתקופה מסוימת ואחר כך הוא שהה בתנאי מעצר בית למשך למעלה משלושה חודשים. הוא בן 37. אין לו הרשעות קודמות. הוא השתתף בטיפול במסגרת שירות המבחן ונקט בצעדים משמעותיים לחולל שינוי בחייו, כולל מעבר מגורים לצפון הארץ. ובנסיבות אלה החלטנו להעמיד את תקופת המאסר בפועל של המערער על 10 חודשים בניכוי תקופת מעצרו.

יתר הוראות גזר הדין יעמדו בעינן.

על המערער להתייצב ביום 13/12/2020 בשעה 08:00 בכלא דקל במתחם בתי הכלא בבאר-שבע, או בכלא אחר, על פי הוראת שב"ס.

כל תנאי השחרור הקבועים למערער, יעמדו בעינם עד להתייצבותו לנשיאת מאסרו.

ניתן והודע היום כ"ד חשוון
תשפ"א, 11/11/2020 במעמד
הנוכחים.

יעל ייטב, שופטת

גילת שלו, שופטת

אליהו ביתן, סגן נשיאה